

reeds gezegd — door een tectonische aardbeving geheel de aardkorst in trilling geraakt.

Ook ieder voorwerp, op dien aardbodem geplaatst, trilt dan mee. Om den schok te registreren, zou het dus noodig zijn te beschikken over een zwevend stilstaand lichaam. Waar dit echter niet te verkrijgen is, maakt men gebruik van slingers met een zware massa, die daardoor slechts zeer moeilijk in beweging geraken en dus bovenbedoeld ideaal lichaam zoo dicht mogelijk naderen. In de meeste moderne seismografen bevindt zich een z.g. horizontale slinger, die nog beter dan een verticale aan het gestelde doel beantwoordt. Behalve deze zware massa bestaat de seismograaf uit een registreerrijs, meest een cylinder, die door een uurwerk in een regelmatige beweging wordt gebracht. Op dien cylinder wordt een beroet papier aangebracht. Is nu de bodem in rust, dan trekt een aan den slinger bevestigde stift op dit bewegende papier een rechte lijn. Trilt de bodem, dan beweegt de roteerende cylinder zich ten opzichte van den slinger en de stift teekent nu een golflijn, met te grooter uitslag, naarmate de geregistreerde beving heviger is. Dit opgeteekende noemt men een seismogram.

Nauwkeurige bestudeering daarvan bracht aan het licht, dat dezelfde beving er meerdere malen op aangegeven is.

Want — de golven van het epicentrum uitgaande planten zich naar alle richtingen voort. Niet alleen door de aardkorst, maar ook dwars door de aarde. Deze laatste genoemde golven leggen den kortsten weg af naar het waarnemingsstation, zijn er dus het eerste. En worden op het seismogram zwak geregistreerd en daar de „voorlopers” genoemd.

Dan zijn er golven, die ook dwars door de aarde naar een punt van het aardoppervlak komen, daar „weerkants” worden en dan opnieuw de oppervlakte bereiken nu bij het waarnemingsstation.

Ook zijn op het seismogram merkbaar golven, die tweemaal weerkants zijn.

En eerst daarna komen de groote hoofdgolven aan, die hun weg naar het station aflegden door de aardkorst.

Met eenige wis- en natuurkundige kennis kan men nu uit het tijdsverschil tusschen de aankomst van die verschillende golven den afstand van de oorsprongsplaats berekenen.

Terwijl men met behulp van eenige verschillend ingerichte en verschillend opgestelde seismografen eveneens de richting, waarin men dit gebied moet zoeken, bepalen kan.

...

Ter slotte nog een enkele opmerking.

Men kan tegenwoordig dikwijls de meening hooren verkondigen, dat het aantal aardbevingen in den laatsten tijd buitengewoon is toegenomen en dat daaruit zou blijken, dat het einde van de wereld nabij is. Nu zij men echter voorzichtig met het te spoedig trekken van zulke vergaande conclusies.

Want allereerst dient bedacht, dat aardbevingen te allen tijde zijn voorgekomen. Ja, dat de geologen zelfs uit de meest ver verwijderde tijdperken der aardgeschiedenis sporen ervan kunnen aanwijzen. Wij mogen dan ook gerust aannemen, dat perioden van relatieve rust, met die van grootere beweeglijkheid van de aardkorst hebben afgewisseld, zooals ook nu nog het geval is.

De moderne communicatiemiddelen, vooral telefoon, telegraaf, radio en pers maken echter de berichten veel sneller en veel algemeener bekend dan vroeger het geval was. En daardoor is het te verklaren, dat bovenbedoelde, onjuiste indruk gevestigd wordt.

Maar bovendien: leven wij sedert Christus' hemelvaart niet reeds in het „einde der dagen”? En is het niet zóó, dat „van dien dag en die ure” niemand iets weet, dan God?

Neen, iedere aardbeving kan voor den Christen slechts zijn een herinnering naar, een herinnering aan, het eens komende einde aller dingen.

Eén van de vele roepstemmen ook, tot een voorzichtig en verwachtingsvol leven.

Echter geen profetische aanwijzing van een bepaald tijdstip.

J. G. Köhler.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Arbeids-gebod — Arbeidsgelofte.

V.

Indien wij, zooals ik het zou begeeren, als Christen-belijders, in het algemeen afwijzend gaan staan tegenover velerlei stakingsdrift, dan zal het niet onmogelijk zijn, dat wij in onze vereenigingen tegenstand en misschien teruggang van het ledental zullen opmerken. Doch ik zie liever een ware heldenschaar van klein getal, dan een massa meelopers, die wel den naam van Christus en Christenen opheffen, doch zoodra de strenge consequen-

ties van Gods wetten aanvaard zouden moeten worden, waarbij ook zelfverloochening te pas komt, zich terugtrekken. Indien dit zou gebeuren, dan zou slechts aan deze waarheid gedacht moeten worden, dat niet in elken groei een zegen van God is gelegen. Maar ik denk, dat wij betere verwachtingen van onze menschen mogen hebben.

Het komt erop aan, het bovenstaande of met argumenten te ontzenuwen, of tot de aanvaarding daarvan te besluiten, maar dan ook die gedachten stelselmatig te propageeren, opdat niemand twijfele omtrent de gezindheid van onze menschen.

Door propaganda in tijden van rust bepalen onze menschen, die in eenigen zin en op eenige plaats leiding hebben te geven, bij voorbaat hun positie en zij behouden of verkrijgen daardoor des te gereeder de zedelijke kracht om, indien tijden van geweld aanbreken, te wijzen op hun vroeger-gedeeerde denkbeelden. Aldus zijn zij bevoegd tot verzet tegen het drijven naar de staking door hen, die niet van ons zijn.

Men heeft wel gewag gemaakt van de groote zielsworstelingen, die ook onze vakvereenigingsleiders hadden te strijden, wanneer zij stonden voor de beslissing: staken of niet staken. Ik houd mij gaarne daarvan verzekerd; het zou wel zeer harteloos zijn zulk een beslissing anders dan als een hoogst ernstig feit te beschouwen en aan te voelen.

Maar: gaan onze vakvereenigingsleiders volkomen vrijuit? Is het voldoende om in spanning te verkeerden op zulke critieke oogenblikken? Of moet de „spanning” (als men dat woord nu wil) er niet evengoed wezen in de tijden van rust, wanneer aan het opnemen van het wapen der werkstaking niet behoefte gedacht te worden? In zulke tijden van rust en vrede moet er zijn de bepaling van het standpunt, de afbakening van de terreinen; in tijden van rust moet er zijn een bespreking van de vraag, wat werkelijk een werkstaking geoorloofd doet zijn. Dan moet er zijn het indragen bij de massa van het inzicht, dat de werkstaking tot de allerhoogste uitzonderingen in ons leven behoort en dat de Christenen zich dus steeds tot het uiterste zullen hebben schrap te zetten tegen het gebruik van dit strijdmiddel. In tijden van rust moet er zijn de waarschuwing, dat men de Christenen zal hebben te zien als de principiele tegenstanders van de werkstaking-66k-om-economische-motieven. Indien dit geschiedt, dan staan diezelfde leiders ook sterk, wanneer straks, door het drijven van anderen, de nood ontstaat. En dan ook kunnen zij met allen, die hen volgen, een positie innemen, zoo krachtig, dat zij inderdaad een zoutend zout genoemd kunnen worden, door ook in zulke oogenblikken een „neen” uit te spreken en het vertrouwen op hun God te stellen in de plaats van menselijke berekening, menselijke tactiek, menselijke eierzucht, menselijk drijven.

Doch: wie in tijden van rust deze zijn plicht na-lat; wie, in de plaats van zulk een principiele bespreking, op zijn beurt genoeglijk gaat kouten over de werkstaking als geoorloofd onder slechts-twee-voorwaarden, als boven geciteerd, staat dan mede schuldig, indien eenige oogenblikken later de aldus onderwezen massa's maar al te gretig naar het middel der werkstaking grijpen. Zij zullen misschien nog denken aan het „mits” van de slechts-twee-voorwaarden, maar het doel, nu ja, dat is immers het terrein van hun privé-opvattingen? Of er ook al zijn die dit doel een wisselwasje noemen, Zij zelf zullen immers hun eischen, hun doel van overwegend belang achten. Hier geldt dan opnieuw het zuiver subjectieve inzicht van de stakers of van hun leiders, maar de leiding door en de band aan het beginsel, hetwelk steeds objectief is, ontbreekt. Er kan een verschil gevonden worden in de gretigheid van de aanvaarding van het stakings-middel, een verschil, ontstaan door het verschil in temperament van menschen, een verschil van gradatie, doch alweer géén principieel verschil.

Wie in tijden van rust de werkstaking ziet en beredeneert als een theelichtje, hetwelk men, genoeglijk erover koutend, in het midden zet, beschermd door slechts „twee”-schermpjes, moet zich niet beklagen, wanneer eens blijkt, dat het vuur-element steeds onberekenbaar kan zijn in zijn werking; hij beklage zich dan niet, wanneer straks de tocht door de kamer giert en, de „twee”-schermpjes al of niet omver blazend, het theelichtje tot een ontploffing brengt, die van de geheele omgeving een ruïne maakt. Zij, die in tijden van rust aldus met vuur en wind spelen, mogen voor hun God verantwoorden, wanneer straks, mede door hun verkeerde handeling, de brand uitlaat en de storm opsteekt, die misschien, indien zij getrouw waren geweest aan het beginsel, hadden kunnen worden voorkomen.

(Wordt vervolgd.)

A. SCHILDER.

's-Gr.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

Vergadering van den Retormierte Bund voor Duitschland.

III.

Wat is gereformeerde ethiek.

Over dit belangrijk onderwerp sprak in een der hoofdvergaderingen Dr Peter Barth, predikant te Madiswil in Zwitserland en broer van den bekenden Bonner hoogleeraar Karl Barth. Hij was ingevallen voor professor Brunner uit Zürich, die door ziekte verhinderd was.

Een belangrijk onderwerp noemden we dit, vooral, omdat het behandeld werd door een der aanhangers van de z.g. Zwitsersche of dialectische theologie, die in Karl Barth, Emil Brunner en Friedrich Gogarten haar hoofdvertegenwoordigers vindt.

Dr Peter Barth leverde een gedegen en gedocumenteerd referaat, waarin hij echter niet heel de gereformeerde ethiek, zooals die zich in den loop der eeuwen in de verschillende landen ontwikkelde, tot voorwerp van zijn onderzoek maakte, maar waarin hij zich beperkte tot de vraag: Wat is gereformeerde ethiek volgens Calvijn? Wat zijn haar voorwaarden en wat haar beginselen?

Als voorwaarden (Voraussetzungen) werden achtereenvolgens genoemd:

1. De erkenning, dat God er is, zooals Hij zich in de Schriften van Oud- en Nieuw-Testament heeft geopenbaard. Gereformeerde ethiek is gebonden aan een bepaald door de allesbeheerschende werkelijkheid Gods. Zij is slechts denkbaar in het licht van Zijn openbaring, en is het tegendeel van menselijke constructies.

2. Met ons gansche leven staan wij onder God. Een leven, dat zich niet in gehoorzaamheid tegenover God ontplooit, komt niet tot zijn recht.

3. Levenswet voor ons moet zijn de wil van God. Waar God in de gehoorzaamheid des geloofs tot eere komt, daar komt ook beweging. De vernieuwing des menschen voltrekt zich niet in een oogenblik, maar duurt jaar en dag. Eerst met den dood houdt des christens krijgsdienst op.

4. De ethiek staat in het teken van de eschatologie. In dit leven blijft alles „in het geloof”. Gereformeerde ethiek weet zich in distantie en in relatie tot de eschatologie. Wij zijn Gods kinderen, maar het is nog niet geopenbaard, wat we zijn zullen.

De beginselen van Calvijn's ethiek lichtte Dr Barth toe uit de boeken II (cap. 7 en 8) en III (cap. 6—10) van de Institutie, waar de hervormer handelt over de beteekenis van de wet voor het christelijk leven. De referent verwierp de beschuldigingen, wel tegen het calvinisme ingebracht, dat het wettisch zou wezen of een mechanische wetsopvatting zou huldigen. De wet is voor het christelijk leven noodzakelijk; zij is een gedurige prikkel, die den mensch geen lediggang gunt. Een spiritualist was Calvijn in geen een deele! Als inhoud van de wet werd aangegeven, niet dit en dat, maar het ééne: God moet tot eere komen! Daarvoor wordt het gansche menselijke leven opgeëischt. Van allen wordt echter niet hetzelfde gevraagd, omdat er is een providentieele leiding Gods. Wanneer ons leven aan God is gewijd, is er voor eigen-wettelijkheid geen plaats meer. Zoo wordt Calvijn's geheele ethiek één getuigenis van de buiging onder God. (Voor Calvijn's leer over den staat verwees de referent naar een aparte studie van hem over „Calvijn's leer van den Staat als providentieele levensordinantie” in het Jubileumboek voor Paul Wernle, Basel 1932.)

Een breedvoerige discussie volgde op dit referaat, waarbij prof. Eekhof uit Leiden gelegenheid vond om de aandacht te vestigen op de calvinistische ethiek van prof. Geesink, die juist door prof. Hepp was bezorgd. Ook had men gaarne iets meer gehoord over de verhouding van ethiek en praedestinatatie, over de plaats van Christus en de schepingsordinantie. Het hoogtepunt der gedachtenwisseling werd echter bereikt toen de verhouding: rechtvaardigmaking — heiligmaking aan de orde kwam. Een der sprekers, een Kohlbruggiaan, betoogde in alle heftigheid, dat wij door diepere studie, vooral van de brieven van den apostel Johannes, Calvijn te hoven waren gekomen en hij voegde den referent, die hem te veel bij Calvijn was gebleven, toe: „Peter, du bist mir des Karl Bruder nicht mehr”.

De beide gebroeders Barth zouden dus tegen elkaar worden uitgespeeld, waarop echter ter vergadering werd verklaard, dat er ook voor Karl Barth geen uitgaan-boven-Calvijn zou bestaan.

In de beantwoording merkte Dr P. Barth nog op, dat het christelijke leven bij Calvijn tusschen twee polen is gespannen: a. de gemeenschap van den christen met God, waarin principieel alles, ook het nieuwe leven, gegeven is, en b. de eschatologische verwachting. Tusschen deze beide polen beweegt het christelijke leven zich. Een op de plaats blijven staan is daarom onzin. De stroom stroomt! De volkomenheid wordt in dit leven niet

bereikt. Het trekking!

Hiermee gemoedere baan. Het rechtvaard zijn gespro pingsordin logie ook *

Wat is

Deze vr onder de de komen Agenda reld allen dienst V lijke best hebben de dat deze r eenvoudige eigen aar De besp werden over „Aa waarop a beide uit brachten, Pastor ment aan terwij N aldaar en bezorgt v dus tot d Pastor nieuwe A nieuwe, e was; niet vaag en z aan, voor makerij de In het nieuwe „E de mogelij dienstoele wijnbouw, Woords, werd!

Lic. Nā van bedie gehandhaa eenvoud firmatie d rationen dolven m Pastor lijke”, wa naar des was gegev dat hij zij

Dr Bur van ontw uit Berlij uit den k voelde de de vergas bedenking len aan schillende te dringen dienst to te willen.

Het vie aangelege zeiden. Ongetw Wanne hoede w meerde r rooskleur Maar... gedwaald

Over e lijke ver ring vert Oldebo

In „Bo Kuyper ee boek van wonderlijk per geeft weer:

Laten weert I was, en daald, r